

Angissoq loranstation

Af Aksel Mikkelsen

Den 31. december 1994 kl. 24.00 UTC stoppede udsendelsen af loransignalerne fra Angissoq i Sydgrønland, og Grønlands betydning for den interkontinentale radionavigation blev dermed yderligere reduceret.

For os, der var med fra starten er det lidt vemodigt, at en af Grønlands valuta-indtjenende institutioner lukkes, og at alle synlige rester af stationen skal ud-slettes.

Starten var måske lidt speciel, da en amerikansk-dansk komite i 1962 skulle fastlægge stationens beliggenhed i Sydgrønland. Vejret var dårligt, tiden knap, og det var vanskeligt at lande på kysterne, især i Frederiksdal-området, der var udpeget som et egnet sted, bl. a. fordi der i forvejen lå en loran A station.

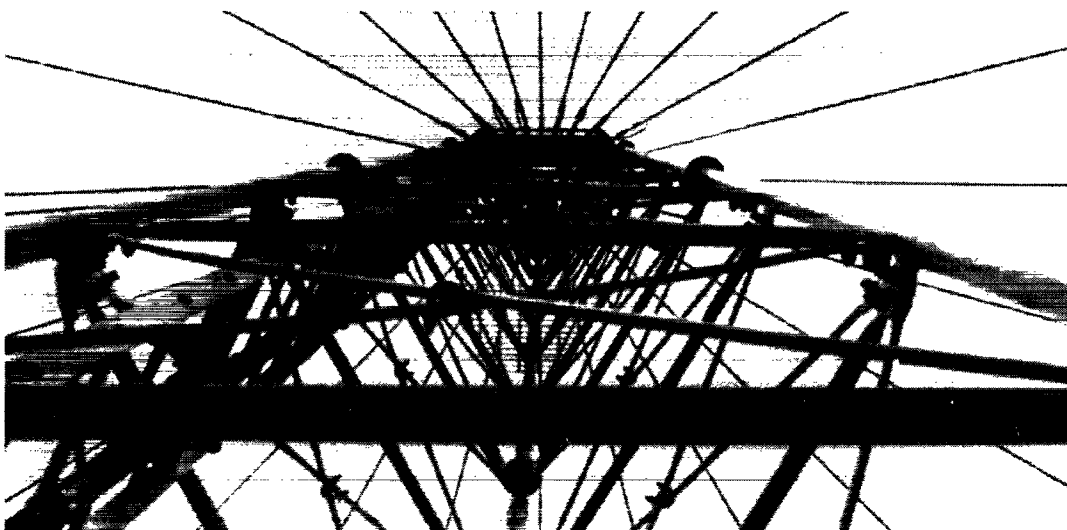
Man kunne derimod lande på øen Angissoq syd for Nanortalik, og her blev stationen så bygget. Anlægsarbejdet blev overdraget til Søværnets Bygningstjeneste, der antog entreprenørfirmaet Topsøe-Jensen & Schrøder som hovedentreprenør, og en hektisk periode periode begyndte.

Der skulle bygges en 400 m høj mast,

elværk – på daværende tidspunkt det største i Grønland – indkvartering til 36 mand med alle moderne faciliteter, havn, olietanke, veje, radiostation m.v.

Alt gik faktisk bedre og hurtigere end planlagt, og stationen kunne overdrages til det daværende Fyrvæsen, der fik den »i luften« på prøve i oktober 1963, selv om stationen først officielt startede den 1. januar 1964. Trods de mange dystre forudsigelser forløb den første vinter tilfredsstillende, men en fredfyldt søndag formiddag, den 27. juli 1964, sank masten pludselig sammen. Man forsøgte naturligvis at udrede årsagen til at en bolt havde svigtet i en isolator. Kunne det skyldes en fabrikationsfejl, eller var årsagen at porcelæns-isolatoren uden om den var blevet knust, evt. af en vildfaren riffelkugle? Det blev aldrig opklaret, men efterhånden er de fleste af de øvrige 6-7

Aksel Mikkelsen, født 1916, civilingeniør, har i Grønland især arbejdet med anlægsarbejde, radio- og loranstationer, minedrift og uranefterforskning. Aksel Mikkelsen har tidligere skrevet en række artikler til tidsskriftet Grønland.

Udsigt fra mastetoppen. 400 meter nede lå byen med sine olietanke, bygninger og snehegn.

400 m master ude i verden faldet ned af forskellige årsager.

I løbet af få dage blev en ny, denne gang kun 200 m høj mast fremskaffet fra Amerika, fløjet til Danmark og derfra

sejlet til Grønland, og i løbet af et par måneder var man atter »i luften«.

I slutningen af april måned det følgende år var der megen sne på Angissoq, og timerbygningen blev derfor fuldstæn-

Havnen i Angissoq.

dig begravet. Man gravede tunneler derind, efterhånden 8 m lange, men da man frygtede at sneen skulle knuse bygningen med alt det uerstattelige materiel, blev halvdelen heraf flyttet ud i sneen, hvorefter bygningen blev forstærket og forsynet med nødudgange m.v.

Personalet blev indskrænket, men samtidig blev der bygget nye værksteder, opholdsrum blev udvidet, og selv et »alderdomshjem« blev bygget.

Der forekom planer og forslag til at erstatte 200 m masten med 4 nye 200 m master, og næppe andre steder i Grønland er der blevet opmålt og afsat så mange projekter som i og omkring Angissoq-masten.

Efter uheldet med masten blev der sammen med U.S. Coast Guard udarbejdet en nøjere vedligeholdelses-procedure, som bl. a. afslørede, at der var revner i mastens bundisolator. Det lykkedes dog at løfte hele masten med barduner og antenner 12 cm, så man kunne udtage den revnede isolator og indsætte en ny med kun få timers driftstop.

Toppen af masten kunne i kraftig vind bevæge sig nogle meter frem imod vin-

den, og man ønskede fra Coast Guard's side at forsøge at stabilisere den, og man fik computer-beregnet, at man blot kunne fordoble alle spændingerne i bardunerne. Da vi andre, der havde kendt masten i årevis, protesterede og nægtede at udføre arbejdet, blev der igen »snakket« med computeren, og det viste sig, at man havde glemt at fortælle den, at der var 24 top-antennebarduner og ikke 3. – Mastetoppen bevægede sig stadig i blæsevej, men den kom dengang ikke ned.

Imidlertid blev alt efterhånden mere automatiseret, og da interessen for Loran C systemet aftog, samtidig med at bevilningerne blev reduceret, blev mandskabsstyrken til sidst reduceret til 12-15, og stationen blev endelig lukket den 31. december 1994. Et kapitel af Grønlands radio-navigationshistorie er dermed afsluttet.

Angissoq loranstations fremtid er desværre nemt beskrevet. Alt skal rives ned, begraves eller fjernes fra området, således at man ikke i fremtiden skal kunne ane, at der her har ligget en aktiv station, der i 30 år fungerede godt og effektivt til gavn for sø- og lufttrafik.